

Jaarstukken 2021

Versie vastgesteld door Raad

16 juni 2022

Duurzaamheid

Concerndirecteur: M.R.A. Cornelissen

Programmatische aanpak duurzaamheid

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de duurzaamheidsagenda wil de gemeente Diemen de omschakeling gaan maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak (blauwe blok in onderstaand schema) voor de komende jaren.

De duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder 6 thema's (gele blok in onderstaand schema). Met de eerste pijler duurzame samenleving wordt het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengegaan. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit

De gemeente moet natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven (eerste rode blok in onderstaand schema). Daarvoor wordt de interne samenwerking nog verder versterkt. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. Ook de samenwerking met de samenleving en de stichting Daarom Duurzaam Diemen zal worden geïntensiveerd (tweede rode blok in onderstaand schema).

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

1) PROGRAMMA - Programmering, monitoring en rapportage - Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) - Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) - Communicatie	
2) DUURZAME SAMENLEVING	3) GEZONDE LEEFOMGEVING
2.a) Energie & klimaat - Energie besparen - Duurzame energie opwekken - Aardgasvrij maken gebouwde omgeving - Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven - Aanpak overige broeikasgassen	3.a) Klimaatadaptatie Inspelen op: - Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) - Intensere regenbuien - Langere periodes van droogte
2.b) Afval & Circulaire Economie - Preventie van afval - Verbeteren afvalscheiding - uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen - Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten - Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen - stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling - slim benutten organische reststromen - stimuleren duurzaam bouwen en slopen - stimuleren duurzame omgang met spullen	3.b) Luchtkwaliteit & geluid - Aanpak bronnen van luchtverontreiniging - Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
2.c) Natuur & biodiversiteit - Versterken natuurwaarde - Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur	3.c) Schone mobiliteit - Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit - smart mobility - schone mobiliteit bevoorrading - Deelmobiliteit - Groen OV - Parkeerbeleid - Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten - Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen - Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen - Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. - Duurzaam beheren van de openbare ruimte	
5) SAMENWERKING met de samenleving - Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen - Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving - Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.) - stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken - steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen	

Jaarprogramma duurzaamheid 2021

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen van de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel\onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2021 (wat wilden we ervoor doen ?)
- de realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021)
- monitoring (indicatoren uit de duurzaamheidsagenda voor zover al te bepalen)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Opstellen van een meerjarenprogramma duurzaamheid op basis van de duurzaamheidsagenda
- (door)ontwikkelen interne en externe communicatiecampagne duurzaamheid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid

Realisatie(wat hebben we ervoor gedaan) ?

- Omdat de kaders voor een programmatische aanpak vanuit Diemen'22 eind 2021 ontwikkeld zijn, is het meerjarenprogramma duurzaamheid doorgeschoven naar 2022. De in de paragraaf duurzaamheid van de begrotingen 2021 en 2022 opgenomen jaarprogramma's hebben de duurzaamheidsagenda als uitgangspunt.
- Activiteiten vanuit de duurzaamheidsagenda zijn gecommuniceerd via de gemeentelijke social media en op Intercomm (intranet). Er zijn contacten gelegd met het Rijk om als gemeente aan te sluiten bij de landelijke 'Iedereen Doet Wat' campagne. De in 2020 gestarte energietransitie nieuwsbrief is voortgezet en vanuit duurzaamheid zijn berichten en artikelen ingebracht voor Diemer Info en de EZ nieuwsbrief.
- Op 25 maart 2021 heeft de gemeenteraad de nieuwe Verordening duurzaamheidslening gemeente Diemen 2021 vastgesteld, waarmee de leenmogelijkheden voor verduurzamingsmaatregelen zijn uitgebreid. Het plafond van het revolverende fonds voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen is daarbij verhoogd van 250.000 euro naar 500.000 euro. In 2021 zijn 6 duurzaamheidsleningen verstrekt. Gemiddeld is per aanvraag 4.718 euro uitgeleend.
- In de Omgevingsvisie zijn de speerpunten voor duurzaamheid uit de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 opgenomen.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroot 2021	Realisatie 2021
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	17	13	25	6

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire economie, Natuur & Biodiversiteit

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 49% CO₂ reductie in 2030 en 90% in 2050 (klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Opstellen transitievisie warmte
- Doorontwikkelen concept Regionale Energiestrategie tot Regionale Energiestrategie 1.0
- Voortzetten regionale samenwerking verduurzaming bestaande koopwoningen en energieadvies woningeigenaren via Regionaal Energieloket
- Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
- Voortzetten ondersteuning energiebesparing en opwek duurzame energie VVE's
- Voortzetten toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Wet milieubeheer
- Starten programma met energievoaches

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan)?

- Op 25 november 2021 heeft de gemeenteraad de Transitievisie Warmte vastgesteld.
- Op 17 juni 2021 heeft de gemeenteraad de Regionale Energiestrategie 1.0 vastgesteld. Daarna is gestart met de evaluatie van het RES 1.0 proces, het opstellen van een natuurtoets voor de zoekgebieden voor windenergie, het maken van een zonneladder en een aanpak voor zonneenergie op grote daken. Deze werkzaamheden lopen door in 2022.
- De regionale samenwerking voor verduurzaming bestaande koopwoningen en de samenwerking met het Regionaal Energieloket is in 2021 voortgezet, teneinde gebruik te kunnen maken van de 50% cofinancieringsregeling van de provincie. In 2021 is de website van het Regionaal Energieloket 7.111 maal bezocht door inwoners van Diemen. 70 inwoners hebben zelf een huisscan op de site uitgevoerd. 117 maal zijn er telefonisch vragen gesteld, waarbij 20% belde voor advies over verduurzaming van hun woning. De overige telefonische vragen betroffen de cadeaubonnen en de via het Regionaal Energieloket georganiseerde acties.
- Van 2020 op 2021 is een collectieve inkoopactie via Winst uit je woning georganiseerd. In totaal zijn daarbij 603 adviezen via de website gevraagd, 92 adviezen aan huis gegeven, 103 offertes aangevraagd. Er zijn 28 opdrachten voor verduurzamingsmaatregelen verstrekt, waarvan 15 maal voor zonnepanelen, 8 maal voor HR++ glas en kozijnen, 3 maal voor vloerisolatie, 1 maal voor spouwmuurisolatie en 1 maal voor een warmtepomp. Eind 2021 is een collectieve inkoopactie via het Regionaal Energieloket gestart. Deze wordt in 2022 afgerond.
- In 2021 zijn twee sessies van drie cursusavonden VVE's met energie georganiseerd. In totaal namen 27 personen uit 22 VVE's deel. 2 VVE's hebben gebruik gemaakt van een gratis meeloopadvies met een adviseur.

- Van 2020 op 2021 zijn in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) 1.169 cadeaubonnen voor kleinschalige verduurzamingsmaatregelen verstrekt aan woningeigenaren.
- Van 2021 op 2022 zijn gebruik makend van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) via het Regionaal Energieloket de volgende activiteiten georganiseerd:
 - Buurtactie energiezuinig wonen Diemen Zuid: de informatieavond is bezocht door 25 bewoners en de rapporten met voorbeeldwoningen zijn 115 keer gedownload;
 - Gezamenlijke inkoopactie zonnepanelen, isolatie en dubbel glas: acties lopen nog door in 2022;
 - Verstrekken van cadeaubonnen voor kleinschalige verduurzamingsmaatregelen: in 2021 zijn er ruim 900 verstrekt aan woningeigenaren en ruim 1.100 aan huurders. De actie loopt nog door in 2022.
- In 2020 en 2021 is projectmatig toezicht gehouden op de energiemeldingsplichtige bedrijven en organisaties met een verbruik van meer dan 50.000kWh en/of 25.000m³ aardgas(equivalenten). In 2020 was geïnventariseerd dat 77 bedrijven en organisaties in Diemen energiemeldingsplichtig zijn. Daarvan voldoen er inmiddels 45 (waaronder de 3 meldingsplichtige gemeentelijke locaties) aan de vereisten en loopt de procedure voor 32 bedrijven nog door in 2022.
- In 2021 is het werven, opleiden en begeleiden van energiecoaches aanbesteed. Eind 2021 zijn 10 lokale energiecoaches geworven en opgeleid. Inwoners kunnen sinds medio december 2021 een gratis afspraak met één van hen inplannen.

Monitoring

Wat	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2021
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)	123.600 ton	106.600 ton	n.n.b.	122.500 ton	n.n.b.
Energiegebruik (excl. autowegen)	1.552 TJ	1.469 TJ	n.n.b.	1.500 T	n.n.b.
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	1,6%	2,6%	n.n.b.	3,0%	n.n.b.

Bron: klimaatmonitor Rijkswaterstaat (gevalideerde gegevens lopen structureel 2 jaar achter)

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Deelname aan de Landelijke Opschoondag zwerfafval van Nederland Schoon
- Uitvoeren Afvalplan 2020 gemeente Diemen
- Verstrekken GFT minicontainers bij alle laagbouw
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer oud papier en karton bij laagbouw
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer PMD bij laagbouw
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Gescheiden inzameling afval bij scholen
- Beoordeling aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen (via Meerlanden)
- In gesprek met ondernemers om hoeveelheid reclamemateriaal te verminderen (n.a.v. raadsnotie)

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021)?

- Tijdens de Landelijke Opschoondag in maart en op World Cleanup Day in september zijn door de gemeente en inwoners zelf opruimacties van zwerfafval georganiseerd. Inwoners daarvoor gratis materialen lenen van de gemeente.
- Vanuit de uitvoering van het afvalplan zijn in 2021:
 - bij de laagbouw 5.446 GFT, 1.582 PMD en 1.582 oud papier en karton minicontainers verstrekt;
 - bij hoogbouw de eerste GFT containers in gebruik genomen.
- Vanwege Corona kon het uitdelen van compost op de gemeentewerf tijdens de Landelijke compostdag op 27 maart niet doorgaan
- Alle scholen hebben zowel in de klas als buiten voorzieningen gekregen om het afval gescheiden aan te bieden. Ook zijn ondersteunende lessen over afvalscheiding en zwerfafval gegeven.
- De Meerlanden is om advies gevraagd bij de MRA Green Deals Textiel en Circulaire plastics. De gemeente Diemen heeft de Green Deal Circulaire plastics op 15 oktober tijdens de MRA Duurzaamheid Top ondertekend.
- Gelet op de moeilijke situatie van bedrijven in Coronatijd is de raadsmotie tot vermindering van reclamemateriaal nog niet opgepakt.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroot 2021	Realisatie 2021
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	223	232	180	214

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- evenveel bomen in de openbare ruimte als in 2011 (intentie college bij raadsbesluit update Groenplan 2018 d.d. 29-11-2018)

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren acties vanuit Ecologische kansenkaart
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten aanplanten waar mogelijk van Tiny forests/Diemense bossies
- Bewustwordingscampagne problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021)?

- De ingehuurd ecooloog heeft ecologisch advies gegeven bij diverse projecten in de openbare ruimte en bij bouwprojecten en ondersteuning geboden bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma verbeteren lokale ecologische structuur Diemen 2022-2030. Ook heeft de ecooloog reeds diverse projecten vanuit dit Uitvoeringsprogramma in voorbereiding.
- De projecten volgend uit de Ecologische kansenkaart zijn verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma verbeteren lokale ecologische structuur Diemen 2022-2030. Eind 2021 heeft het college ingestemd met dit uitvoeringsprogramma en bijbehorende stukken en aan de gemeenteraad aangeboden voor besluitvorming.
- Waar mogelijk zijn in Diemen natuurvriendelijke oevers aangelegd. Bij nieuwe ontwikkelingen worden indien mogelijk nieuwe natuurvriendelijke oevers aangelegd of uitgebreid.
- Verhoging van de belevings- en natuurwaarde maakt deel uit van de lopende herinrichting van het Scheepskwartier en de Vlinderbuurt. In het kader van de actie Steenbreek heeft de gemeente in 2021 op diverse plaatsen extra stenen weggehaald en hoogwaardig groen aangebracht, zoals bij het Van Markenplantsoen en de Bovenrijkersloot. In de Burgemeester Bickerstraat en de Oost-West as ter hoogte van de kerk Sint Petrus Banden zijn hoogwaardige groenplantsoenen toegevoegd.
- Het verminderd en met beleid voor ecologie maaien is in 2021 voortgezet.
- In 2021 zijn geen nieuwe Tiny forests\Diemense bossies ontwikkeld. Mede in het kader van Steenbreek heeft de gemeente op diverse plaatsen wel solitaire bomen of groepen van bomen aan de openbare ruimte toegevoegd.
- In Diemer Info en via social media heeft de gemeente gevraagd geen voedsel in de openbare ruimte achter te laten om problemen met plaagdieren en waterkwaliteit te voorkomen.

Monitoring

Wat	Realisatie 2018	Realisatie 2020	Begroot 2021	Realisatie2021
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774	n.v.t.	n.v.t.	11.693

Bron: Update Groenplan 2018. Er kon bij de begroting 2021 nog geen inschatting worden gemaakt vanwege het actualiseren van het bomenbestand. De werkelijke hoeveelheid bomen in 2021 komt uit het geactualiseerde bomenbestand.

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), intensere regenbuien, langere periodes van droogte

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Risicodialogen voeren met bedrijven, burgers en vitale functies over klimaatverandering
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Uitvoeren Gemeentelijk Rioleringsplan
- Uitwerken maatregelen vanuit risico- en kansenkaart hittestress
- Volledig klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen
- Ontwikkelen GIS kaart monitoring voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021?)

- De regionale risicodialogen over klimaatverandering zijn in 2021 afgerond. Ter versnelling van de klimaatadaptieve maatregelen zijn deze dialogen gevoerd met onder andere gemeenten, het waterschap, de provincie, drinkwaterbedrijven, de veiligheidsregio en de GGD.
- In 2021 heeft de gemeente Diemen meegedaan aan het door Steenbreek georganiseerde Nederlands Kampioenschap tegelwippen. Diemen (12^e plaats met 9.430 verwijderde tegels, oftewel 306 verwijderde tegels per 1.000 inwoners) won daarbij van uitdagende stad Zaanstad (14^e plaats met 44.916 verwijderde tegels, oftewel 287 verwijderde tegels per 1.000 inwoners).
- De herinrichtingen uit het Programma groot onderhoud zijn uitgevoerd volgens het beleid uit het Gemeentelijk Rioleringsplan. Onder andere de buurten Vogelweide en Centrum West zijn klimaatbestendig heringericht.
- De kansen en risico's met betrekking tot hittestress zullen nader worden uitgewerkt als onderdeel van het Kwaliteitsplan openbare ruimte. Dit zal worden opgestart in 2022.
- De voorbereiding van de herinrichting Scheepskwartier en Vlinderbuurt heeft grotendeels plaatsgevonden in 2021. Het proces is hierbij gemonitord en de benodigde hittemetingen zijn opgestart.
- Er zijn gesprekken gevoerd met de Sint Petruschool over de vergroening van het schoolplein. Besloten is het tijdstip van vergroening af te hangen van de werkzaamheden aan De Omval.
- Het ontwikkelen van monitoring voor klimaatadaptiviteit zal als onderdeel worden opgenomen in het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan dat in 2022 zal worden opgesteld.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2021
GIS kaart voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte	n. v. t. wordt onderdeel van het nieuw op te stellen rioleringsplan (2022/2023)			

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat wilden we gaan doen in 2021 ?

- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid Rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast
- Uitvoering Actieplan geluid bij gemeentelijke wegen en onderhoud
- Meting luchtkwaliteit i.s.m. GGD (3 jaarlijks; meting in 2021)
- Opstellen Geluidbelastingskaart (5 jaarlijks; actualisatie in 2021)
- Onderzoek tegengaan gebruik dieselaggregaten\inzet krachtstroom of accu bij bouw en festivals

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021?)

- Verlaging van de maximumsnelheid op Rijkswegen is opgenomen in de Omgevingsvisie en ingebracht bij de MRA Verstedelijkingsstrategie.
- In het najaar van 2021 heeft de gemeente weer een bewustwordingscampagne over de nadelen van stoken en het beperken van overlast gevoerd via social media.
- Conform het Actieplan omgevingslawaaï zijn de stenen bij de herbestrating van Centrum West en de Vogelweide in geluidreducerend keeperverband gelegd. De hoofdwegen Rietzangerweg en Tureluurweg van de Vogelweide zijn daarbij tevens voorzien van fluisterstille stenen.
- In opdracht van de gemeente is de GGD in 2021 gestart met het jaarlijks meten van de luchtkwaliteit in Diemen.
- De offerte voor het opstellen van de 5 jaarlijkse Geluidbelastingskaart is in 2021 aangevraagd. Er kon echter nog geen Geluidbelastingskaart worden gemaakt vanwege vertragingen bij de oplevering van het rekenprogramma door de Rijksoverheid.
- In 2021 is de krachtstroomaansluiting versterkt of nieuw aangelegd op de evenementenlocaties gemeentehuis, Hasselaarstraat, Ioswal en Beukenhorst. Hiermee kunnen vrijwel alle evenementen worden voorzien van krachtstroom in plaats van stroom uit vervuilde dieselaggregaten.

Monitoring

Wat	Wanneer
3 jaarlijkse meting luchtkwaliteit	Voorlaatste meting in 2016; In 2021 is de eerste jaarlijkse meting gestart i.s.m. de GGD
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	De Geluidbelastingskaart is uit 2016; In 2021 kon nog geen Geluidbelastingskaart worden gemaakt door vertragingen bij de oplevering van het benodigde rekenprogramma van de Rijksoverheid

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Bijplaatsen laadpalen in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen)
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB
- Verbeteren zwakke schakels in (regionaal) fietsnetwerk (studie fietsverbinding plantage de Sniep en station Diemen Zuid)
- Hanteren lage parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform Parkeernormnota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal Zero Emission Stadslogistiek
- Deelname aan Regionaal Mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord)

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan in 2021?)

- op basis van de Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen uit 2019 zijn in 2021 23 extra laadpalen met in totaal 46 laadpunten aan de openbare ruimte toegevoegd, deze laadpalen staat verspreid door de gehele kern van Diemen. Het totaal per 31 december 2021 komt daarmee op 71 laadpalen met 140 laadpunten en 140 gereserveerde parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er nog 18 laadpalen met 36 laadpunten in voorbereiding.
- Op dit moment is ongeveer 40% van het busvervoer in de Vervoerregio emissievrij. Dit moet in 2025 naar 95% en uiteindelijk naar 100% in 2030. Het behalen van deze doelen staat momenteel onder druk als gevolg van de negatieve ontwikkelingen door Corona. De Vervoerregio gaat daarom extra investeren in zero emissie bussen en de bijbehorende laadinfrastructuur.
- Tijdens de MRA Duurzaamheid Top op 15 oktober 2021 heeft de gemeente Diemen de MRA Green Deal Fiets medeondertekend. Ter verbetering van het fietsnetwerk is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar een nieuwe fietsverbinding tussen Plantage de Sniep en station Diemen Zuid. Bij herinrichtingen in Diemen, zoals de Vlindertuin en het Scheepskwartier blijft het bestaande fietsnetwerk in stand en wordt deze waar mogelijk geoptimaliseerd. Bij de voorbereidingen voor het openstellen van de busbaan in Diemen Zuid (project verkeersstructuur Diemen Zuid) is een goed en veilig fietsnetwerk een belangrijke randvoorwaarde.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden de (fiets)parkeernormen uit de Nota parkeernormen gehanteerd.
- De Vervoerregio is trekker van de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek. In 2021 is gewerkt aan de voorbereiding van een dashboard logistieke stromen als nulmeting voor het beleid en maatregelen. De gemeente Diemen heeft hier input voor geleverd. Daarnaast is de Vervoerregio in 2021 begonnen met een netwerkaanpak voor duurzame logistieke hubs. In 2022 wordt hier meer duidelijkheid over verwacht.
- De regioraad van de Vervoersregio heeft het Regionaal Mobiliteitsprogramma in juli 2021 vastgesteld.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroet 2021	Realisatie 2021
Aantal laadpalen	25 laadpalen 48 laadpunten	47 laadpalen 93 laadpunten	75 laadpalen 150 laadpunten	71 laadpalen 140 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen: 2022 >10%; 2025 >50% en indien haalbaar 100% in 2030

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- MVI inkoopbegeleiding door MVI regisseur\kwartiermaker MVI
- Opstellen jaarplan MVI 2021 mede op basis van inkoopjaarplan 2021
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma circulaire economie
- Uitvoeren energie-audit gemeentelijke organisatie
- Energiebesparing en duurzame energie in gemeentelijke onderhoudsplannen
- voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- toepassen energiezuinige LED-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen
- organiseren kennissessie duurzaamheid bij ruimtelijk beheer

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan ?)

- Sinds 2020 geeft de MVI regisseur advies bij relevante gemeentelijke inkooptrajecten. Belangrijke voorbeeldprojecten met MVI in 2021 zijn:
 - Herinrichting sportvelden: Deze zijn duurzaam en circulair aangelegd. Onder het hockeyveld wordt schuimbeton toegepast, waardoor regenwater geborgen en hergebruikt kan worden voor de beregening van de velden.
 - Wmo-vervoer: Sinds augustus 2021 verzorgt RMC het Wmo-vervoer in de DUO-gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel. Een belangrijke reden om met de vervoerder in zee te gaan was hun strategie op duurzaamheid en innovatie. Het wagenpark van RMC bestaat voor zo'n 80% uit elektrische voertuigen. Hiertoe behoren sinds kort ook 7 elektrische rolstoelbusjes. Deze worden ook ingezet voor het Wmo-vervoer in de DUO-gemeenten.
 - de aannemer Winddesign gebruikte bij de sporthal hout dat overbleef van een ander bouwproject in Diemen. De Social Return verplichting is lokaal, sociaal en duurzaam ingevuld: de nieuwe tribunes, meubels, houten wandelementen en jassenhaken komen uit de timmerwerkplaats van Pantar.
- In 2021 heeft de gemeente Diemen voor 60% circulair ingekocht. Dit is berekend conform de Roadmap bij het MRA Convenant circulair inkopen en opdrachtgeverschap en valt in de categorie goud (50-79% circulair ingekocht).
- De MVI regisseur heeft een jaarplan MVI 2021 opgesteld, gebruik makend van het inkoopjaarplan 2021.
- De MVI regisseur zoekt aansluiting bij relevante inkooptrajecten in de regio en maakt gebruik van de handreikingen voor inkooppakketten vanuit het MRA programma Circulaire economie en het expertisecentrum Pianoo van het ministerie van Economische Zaken.
- Het uitvoeren van een energieaudit in de gemeentelijke organisatie is uitgesteld vanwege te weinig personele capaciteit (vacatures) bij Team Gebouwbeheer.

- Bij de drie grote (her)ontwikkelingsprojecten van maatschappelijk vastgoed (uitbreiding Omval, realisatie van tweede sporthal en de brede school inclusief gymzaal in Holland Park West) zijn duurzaamheidsmaatregelen getroffen, waaronder: toepassing van aardgasloze verwarmingstechnieken, opwek van duurzame energie en klimaatadaptieve en natuurinclusieve bouw. In de Brede Hoed is in 2021 een warmtepomp geïnstalleerd die zowel elektrisch kan verwarmen als koelen. In wijkcentrum 't Kruidvat is energiezuinige CO₂ gestuurde ventilatie aangebracht. Verder is er in 2021 gestart met het vervangen van de kozijnen van de garagegebouwen op de gemeentewerf en het aanbrengen van CO₂ gestuurde ventilatie met warmteterugwinning in het Noorderlicht en gymzaal Diemen Noord. Op de vier evenementenlocaties is in 2021 krachtstroom aangelegd of uitgebreid. Hierdoor kunnen vrijwel alle evenementen gebruik maken van netstroom in plaats van dieselaggregaten.
- Ook in 2021 is het afval in de gemeentelijke gebouwen gescheiden ingezameld.
- Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard duurzaamheidsadvies gegeven.
- Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard advies milieu, natuur en verkeer en mobiliteit gegeven. Sinds 2021 vindt vraaggestuurd inhuur van een ecooloog plaats.
- De in 2021 gebruikte elektriciteit is met Garanties van oorsprong (Gvo's) van in Nederland opgewekte windenergie ingekocht. Voor het gemeentelijke aardgasgebruik is gecompenseerd met inkoop van Carbon Credit certificaten. Ten gevolge van de verhoogde ventilatie vanwege Corona lag het energiegebruik van de gemeentelijke organisatie in 2020 en 2021 hoger dan in 2019.
- Het door de gemeentelijke organisatie gebruikte papier heeft FSC-keur. Bij aanbestedingen voor gemeentelijke projecten wordt FSC-keur hout (of vergelijkbaar) uitgevraagd.
- In 2021 zijn er vanwege vacatures en personele wisselingen geen lichtmasten en armaturen vervangen. Hierdoor is het percentage LED-verlichting in 2021 (zie monitoring) niet verder toegenomen. Het vervangen van de lichtmasten bij station Diemen Zuid door LED kegelarmaturen is doorgeschoven naar 2022.
- Bij het beheer van de openbare ruimte zijn geen bestrijdingsmiddelen gebruikt
- Bij Team Projecten en Team Ruimtelijk Beheer is een kennisessie duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) georganiseerd.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroot 2021	Realisatie 2021
Energieverbruik gemeentelijke organisatie	2.250.564 kWh 187.221 m3	2.709.324 kWh 248.919 m3	2.200.00 kWh 185.000 m3	2.351.841 kWh 272.619 m3
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie	135.275 kWh	223.675 kWh	150.000 kWh	219.124 kWh
% LED openbare verlichting	18,0%	26,0%	22,5%	26,0%

5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat wilden we gaan doen in 2021?

- Voortzetten van het Natuur- en Milieueducatie aanbod voor scholen via de AM-regio en Natuurwijs
- Ondersteuning inwonerinitiatieven (o.a. klimaatgesprekken, buurtmoestuinen, etc.)
- Personele ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Verkenningen\opstarten aanpak om duurzaamheidspacten met de samenleving te gaan sluiten
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid

Realisatie (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Via Natuur- en Milieueducatie (NME) Amstelland-Meerlanden hebben scholen in Diemen over het lesjaar 2020-2021 11 activiteiten en 20 lespakketten besteld. Voor het lesjaar 2021-2022 hebben scholen uit Diemen meer bestellingen gedaan dan voorgaande jaren (65 tegenover 30 normaliter). Er zijn 12 natuuruitjes naar het Diemberbos, 4 workshops en 1 maal boerderijeducatie geboekt. Daarnaast zijn 48 lespakketten en andere lesmaterialen besteld.
- De gemeente heeft ambtelijk deelgenomen aan de zeswekelijkse overleggen van het bestuur van Daarom Duurzaam Diemen. Daarnaast zijn er gesprekken tussen de wethouder en het bestuur gevoerd over de subsidie-aanvraag voor de structurele subsidie voor 2022 en de proef met inhuur van een coördinator door Daarom Duurzaam Diemen.
- Op 8 maart 2021 is de kinderraad om hun reactie gevraagd op zonne- en windenergie in Diemen als input voor de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Op 15 november is duurzaamheid besproken in de nieuwe kinderraad voor de periode 2021-2022. De kinderraad heeft ervoor gekozen om in 2022 acties uit te werken en op te pakken voor de thema's klimaatverandering en natuur.
- In 2021 is nog niet gestart met een aanpak op duurzaamheidspacten. Wel is met de inzet van energiecoaches invulling gegeven aan de prestatieafspraken met de woningcorporaties en is met het bestuur van Daarom Duurzaam Diemen afgestemd over een proef met een betaalde coördinatorfunctie om het netwerk te versterken en meer duurzaamheidsactiviteiten te organiseren in 2022. Ook is eind 2021 gestart met het uitwerken van een aanpak op energiearmoede.
- In 2021 zijn 10 energiecoaches\energieambassadeurs opgeleid die inwoners van Diemen op aanvraag gratis ondersteunen met energiebesparing.

Monitoring

Wat	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroet 2021	Realisatie 2021
Verstrekte subsidies	3	1	5	2

Risico's en weerstandsvermogen

Financieel strategisch adviseur: K. Deutekom

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt de vakafdeling een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.